

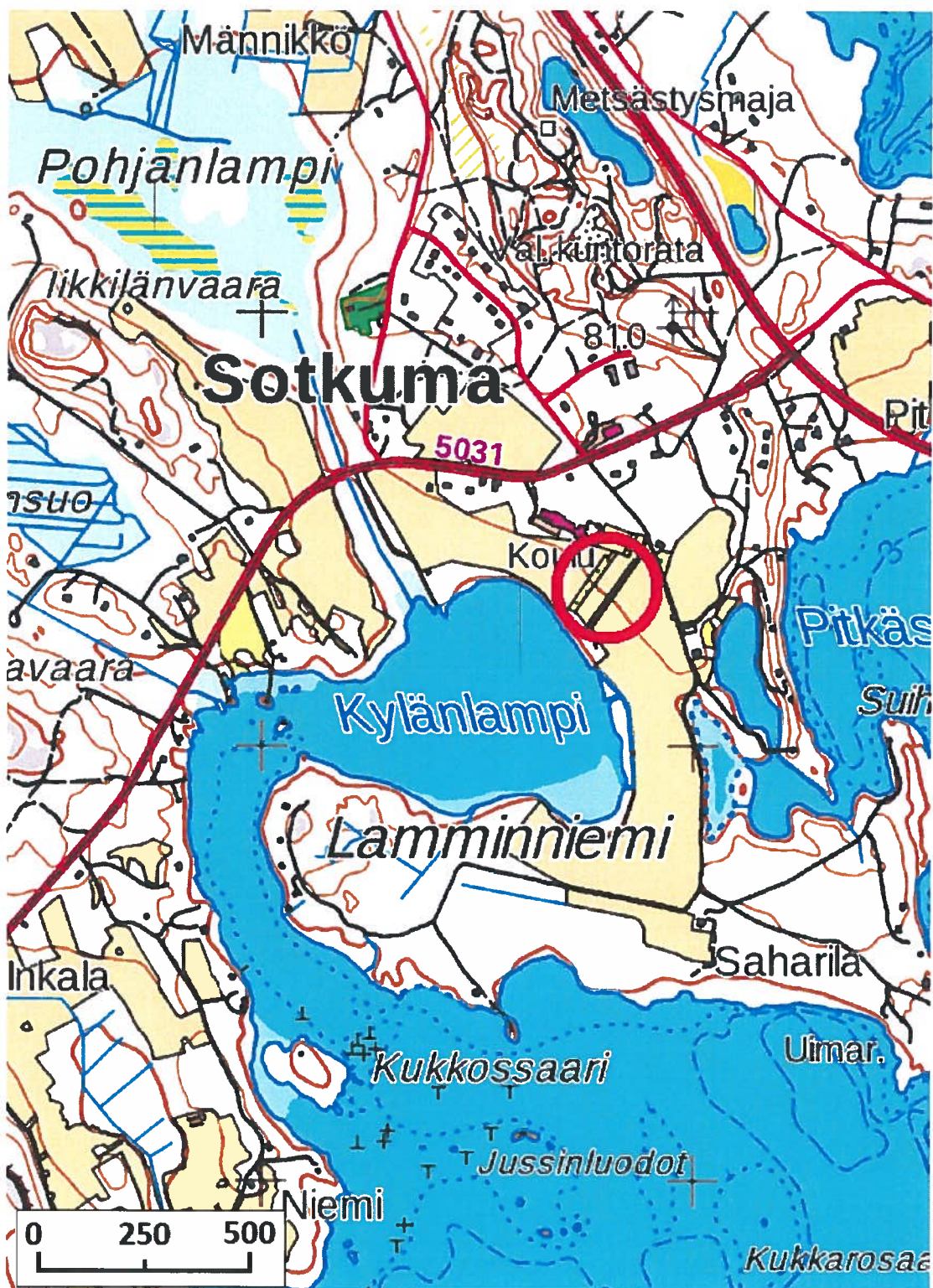
POLVIJÄRVI

Sotkuman Kylänlampi 2

Historiallisen ajan asuinpaikan tarkastus 25.5.2020

Ville Hakamäki
2020

Maastokarttaote. Kohde merkitty punaisella ympyrällä.

ARKEOLOGISEN KOHTEEN TARKASTUS

607010012

Tunnist tiedot

Kunta: POLVIJÄRVI Inventointinumber: —
Alue: Sotkuma Luokka: Asuinpaikat
Nimi: Sotkuma Kylänlampi 2 Ajoitus: Historiallinen aika
Kohteen laji: Kiinteä muinaisjäännös Lukumäärä: 1
Kohteesta muita kortteja — kpl (ks. täyttöohjeet)
Tarkastaja: Ville Hakamäki Tarkastusaika: 25.5.2020

Sijaintitiedot

Peruskartta P5313 A4 Pinta-ala Noin 1,1 hehtaaria
x = 6958397 y = 624790 z = 82
Suunta ja etäisyys kirkosta tms. 13,7 kilometriä Polvijärven kirkonkylän kaakkoispuolella

Hoito ja kunto (ks. täyttöohjeet)

A 4 B 1 C 7 D — E 5 F 3 G —

Tila ja omistaja (ks. täyttöohjeet)

Kylä/kaupunginosa: Sotkuma
Tila/Rno/Nimi —
tai Kortteli/tontti/palsta —
Omistaja: Yksityishenkilö Puhelin: —
Osoite: — Postitmp: —
Kiinteistötunnus 607 414 19 85 vuokrattu, ks huomautukset

Lisää kiinteistöjä kpl

Aiemmat tiedot:

Viinijärven Venepohjanselän pohjoisrannalla sijaitseva kohde on paikannettu maastossa Pohjois-karjalan metallikautisen ja keskiaikaisen asutuksen avainalueiden arkeologisessa inventoinnissa vuonna 1993. Historiallisen ajan asutukseen viittaavia löytöjä on poimittu talteen noin 160 metriä pitkältä matkalta rantaan johtavan tien ja sen länsipuolisten viljelysmaiden alueelta. Aikaisemmin paikalla kasvatettiin vadelmia ja tämän vuoksi sen tutkimukset eivät olleet mahdollisia Sotkuman alueella 1990-luvun lopussa ja 2000-luvun alussa suoritettujen kaivausten aikana. Vadelmankasvatuksen päätyttyä kohde on muokattu pelloksi ja peltomaasta on poimittu talteen runsaasti historiallisen ajan asuinpaikkalöytöjä.

Aiemmat löydöt:

KM 28719:1–28, rautakirveen katkelma, keramiikkaa, liitupiipunkappaleita, pronssiristi ym.
KM 29643:1–14, asuinpaikkalöytöjä
KM 30453:1–778, asuinpaikkalöytöjä

Tarkastuslöydöt:

Tarkastuksen aikana otettiin talteen suuri määrä löytäjän hallussa olleita esineitä (mm. pronssiristi, liitupiipun kappaleita, karjalaista keramiikkaa, ym.). Löydöt on toimitettu Kansallismuseon kokoelmiin Pohjois-Karjalan museon kautta.

TARKASTUSKERTOMUS

Liitteet:

kartat	1
muut liitteet:	Digikuvia 3
negatiivit:	
diat:	

Tarkastuksen aihe:

Yksityishenkilön ilmoitus pellostä löytyneistä esineistä. Museoviraston ilmoituspalvelu (Ilpparin) löytötunnukset 306292, 306293, 306295, 206298 ja 305904.

Kohteen kuvaus:

Kohde löytyi Joensuun yliopistossa vuosina 1992–1994 toimineen “Pohjois-Karjalan metallikautisen ja keskiaikaisen asutuksen avainalueiden arkeologinen inventointi” - tutkimushankkeen yhteydessä tehtyjen kenttätöiden kuluessa vuonna 1993. Tuolloin lounaaseen viettävältä hiesu-hietapitoiselta pellolta, noin 100–200 metrin päästä rannasta kerättiin runsaasti historialliselle ajalle kuuluvia löytöjä. Löytöjen perusteella kohde määritettiin väljästi historiallisen ajan tai rautakauden asuinpaikaksi, mutta tarkkaa selvyyttä kohteen luonteesta tai ajoituksesta ei saatu.

Vuoden 1993 jälkeen kohdetta on inventoitu vuosina 1994, 1997 ja 2002 ja inventointien lomassa alueelta on saatu myös yksityishenkilöiden tekemiä löytöjä, muun muassa Polvijärven museossa säilytettävä kahden taalerin kupariplootu. Lisäksi alueella on suoritettu Museoviraston toimesta arkeologinen kaivaustutkimus touko-kesäkuussa 1997. Kaivauksen yhteydessä havaittiin kivettyjä tulisijoja, savipohjainen lattiataso sekä erilaisia historiallisen ajan löytöjä. Kolmen viikon mittainen kaivaus keskittyi pääasiassa peltoalueen pohjoispäättyyn.

Vuoden 2020 tarkastushetkellä paikalla oli allekirjoittaneen lisäksi Pohjois-Karjalan museon johtaja Tarja Raninen-Siiskonen sekä oppaina toimineet yksityishenkilöt. Kenttätöiden aikana havainnoitiin niin vuonna 1997 kaivettuja alueita kuin aikaisemmin vadelmapensailla ollutta pellon eteläosaa. Havainnointimahdollisuudet olivat hyvät, sillä pelto oli mulloksella ja toistaiseksi kylvämätön. Tarkastuksen aikana mitattiin GPS pisteet kahdelle pellossa ja sen lähetyvillä näkyvälle epämääräiselle kiveykselle sekä suuntaa-antava piste ploomun löytöpaikalle.

Kiveys 1 erottui pellon etelälaidalla, jossa maanmuokkaus oli tuonut esiin runsaasti kiviä. Rakenteen luonne on epävarma, sillä alueella ei irtokivien ohella ollut nähtävissä muita rakenteesta kertovia ilmiöitä. Mahdollinen kivirakenne havaittiin koordinaateissa x=6958322, y=624753.

Kiveys 2 sijaitsee alueen pohjoislaidalla ja on kiveystä 2 jonkin verran selvempi. Paikalla on

maamuokkauksen esiin tuomia melko kookkaita palaneita kiviä, jotka asettuvat pellon reunan tuntumaan ladon länsipuolelle. Kivien yhteydessä ei havaittu rakenteen ikää valottavia löytöjä. Kiveyksen koordinaatit ovat: x=6958450, y=624792.

Plootun löytöpaikaksi ilmoittaja osoitti pellon itäpuolisen heinäpellon reunan. Löytöpaikan tarkkaa sijaintia ei kuitenkaan ollut mahdollista paikantaa. Suuntaa-antavat koordinaatit löytöpaikalle ovat x=6958329, y=624805.

Näiden havaintojen ja tietojen ohella tarkastuksen yhteydessä oppaana toiminut henkilö kertoi havainneensa historiallisen ajan esineitä lähes kaikkialta peltopastan alueelta. Seuraaville esineille voidaan osoittaa suuntaa-antava sijaintipaikka Museoviraston ilmoituspalvelun tietojen perusteella:

-Pronssinen sinettisormus: x=624802, y=6958356

-Lasiesine: x=624823, y=6958399

-Kivinen värttinänpyötä: x=624828, y=6958413

-Ristiriipus: x=624848, y=6958428

Ympäristö ja maasto:

Kohde sijaitsee Polvijärven Sotkuman kylässä noin 14 kilometrin päässä Polvijärven kirkonkylän kaakkoispuolella. Sotkuman kylä on syntynyt Viinijärven Kylänlammen rannoilla oleville, loivasti lampeen viettävälle rinteille. Alue muodostaa suojaisan luonnonsataman, mikä osittain selittää alueen historiallista maankäyttöä. Sotkuma on maatalousvaltaista aluetta ja valtaosa Kylänlammenkin rannoista on muutettu pelloiksi, niityiksi ja laitumiksi.

Sotkuman alue on yksi Pohjois-Karjalan vanhimpia kyliä. Alueelta tunnetaan runsaasti historialliselle ajalle sijoittuvia asuinpaikkoja, mutta myös vanha ortodoksikalmisto sekä hopea-äärre, joista osaan on kohdistettu arkeologisia kaivauksia vuosina 1997–2000. Arkeologisten löytöjen valossa Sotkumassa on ollut asutusta 1600-luvulta lähtien, mutta asiakirja-aineistojen valossa kylän juuret yltävät mahdollisesti keskiajalle saakka. Alueella on myös kivikaudesta kertovia kohteita.

Asuinpaikan pohjoisipuolella sijaitsee Sotkuman uusi koulurakennus sekä siihen liittyvä jalkapallokenttä. Osa tarkastuksen yhteydessä tehdyistä havainnoista sijoittuu koulun välittömään läheisyyteen, joten vaikuttaa mahdolliselta, että tältä osin kohde on tuhoutunut. Muilta osin kohde näyttää sijaitsevan suurelta osin viljelysmailla ja tästä syystä asuinpaikan voitaneen otaksua säilyneen peltokerrosten alla.

Laajuuden arviointiperuste:

Kohteen rajausehdotus perustuu oppaana toimineen löytäjän näyttämiin löytöpaikkoihin sekä maanpinnalle erottuviin rakenteisiin.

Luokitusehdotus perusteluineen:

Kohteen luokitukseen ei ole syytä tehdä muutoksia.

Ehdotus suoja-alueeksi:

Ks. Liite 1.

Havaintomahdollisuudet:

Hyvät.

Opas:

Yksityishenkilö

Rauhoitustoimenpiteet maastossa:

Löytäjää opastettu muun muassa metallinilmaisimen käyttöön liittyvistä asioista.

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat, kiireellisyys:

Vallitsevaa maankäyttöä lukuun ottamatta ei tiedossa olevia maankäyttösuunnitelmia

Lähilöytöjä:

Sotkuman alueelta tunnetaan runsaasti erilaisia kiinteitä muinaisjäännöksiä.

- Sotkuma Kylänlampi 1 (607010011), historiallisen ajan asuinpaikka
- Sotkuma Iljala (607000002), historiallisen ajan asuinpaikka ja hopea-aarten löytöpaikka
- Sotkuma Lamminniemi (607010010), historiallisen ajan asuinpaikka
- Sotkuma Ortodoksikalmisto (607010013), historiallisen ajan ortodoksikalmisto, kivikautinen asuinpaikka
- Välilampi S (1000028648), kivikautinen asuinpaikka
- Tytölampi (1000012387), historiallisen ajan kalastuspaikka
- Harjutie W (1000028646), kivikautinen asuinpaikka
- Harjutie S (1000028647), kivikautinen asuinpaikka

Selostus jätetty

16.6.2020

Aika

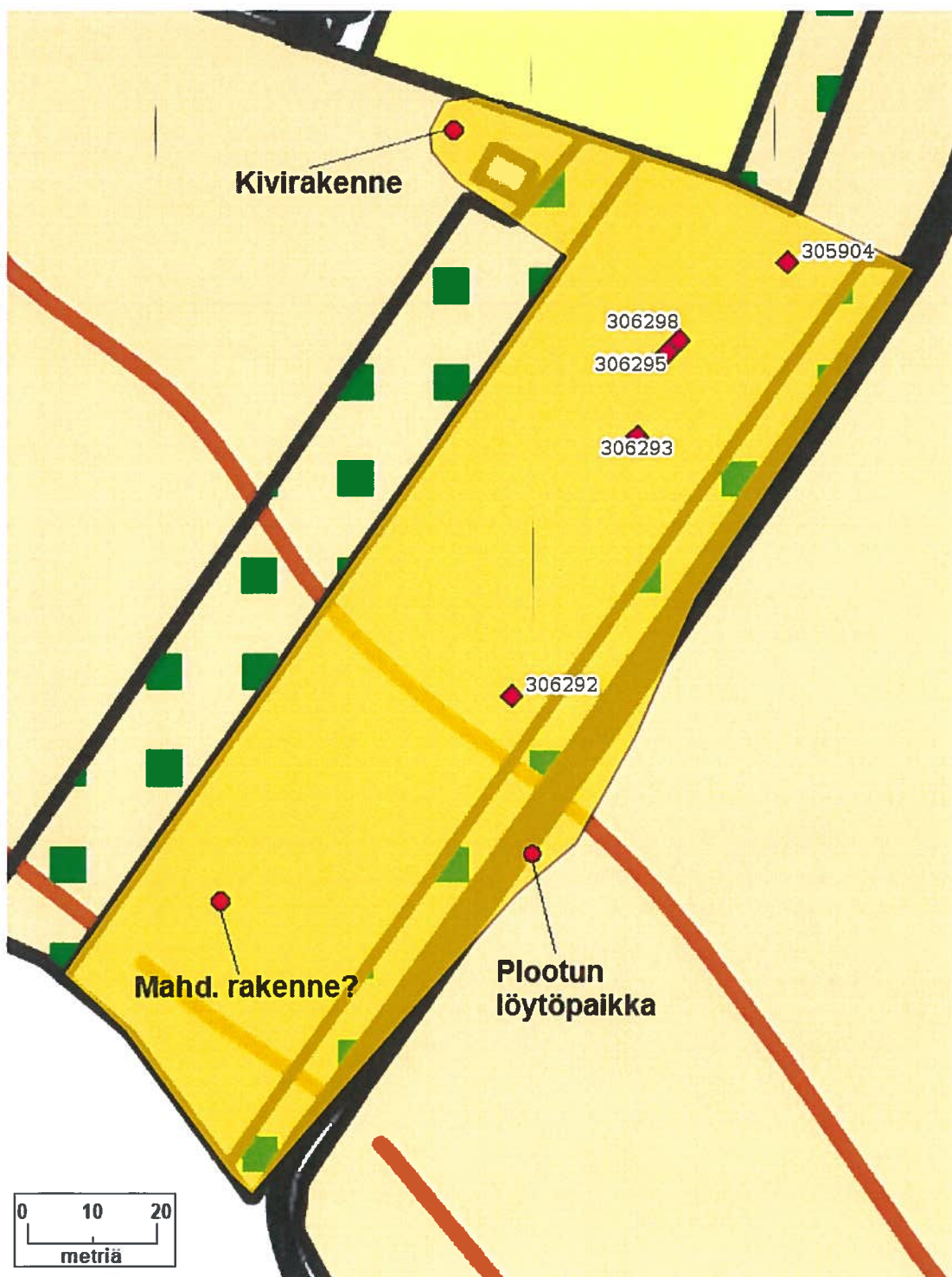
Joensuussa

Paikka

Allekirjoitus

LIITE 1. Tarkastushavainnot (punainen ympyrä) sekä ilmoituspisteet (punainen vinoneliö) kartalla. Kohteen ehdotettu aluerajaus keltaisella.

LIITE 2. Kuvat.

Kuva 1. Näkymä ploomun löytöpaikalle kuvattuna kaakkoon. Kuvaaja. V. Hakamäki.

Kuva 2. Löytöalue kuvattuna koilliseen. Pellon eteläreunalla havaittu kivikeskittymä (mahdollisesti vaurioitunut rakenne) erottuu kuvan etualalla. Kuvaaja. V. Hakamäki.

Kuva 3. Kivirakenteen jääniteitä kohteen pohjoispään tuntumassa. Kuva. V. Hakamäki.